

Inhoudelijk verslag activiteiten 2023-2024

Inleiding

Dit activiteitenverslag vormt een aanvulling op het jaarverslag 2024 van Kunst Centraal en geeft een overzicht van de activiteiten die in het schooljaar 2023-2024 op of voor scholen hebben plaatsgevonden. We geven hier meer inzicht in de nieuw ontwikkelde en/of opvallende programma's voor het primair en voortgezet onderwijs.

Kunst Centraal zorgt ook in 2023-2024 voor goede cultuureducatie voor iedereen van 4 tot 18 jaar in de provincie Utrecht. Wij werken in zowel primair als voortgezet onderwijs. Wij versterken de creatieve kracht van leerlingen, leerkrachten, docenten en beleidsmakers. Dit doen we met programma's voor leerlingen, aanbod voor deskundigheidsbevordering en advies. De activiteiten waarmee wij onze doelen bereiken zijn:

- Het Kunstmenu: leerlingen bezoeken professionele kunstvoorstellingen of ontvangen optredens op school.
- Het Cultuurprogramma: kinderen ontdekken hun culturele omgeving met lokale aanbieders, in samenwerking met Stichting Landschap Erfgoed Utrecht (LEU).
- Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK): verankerd cultuureducatie in scholen.

JAAROVERZICHT

2023-2024

BEREIK

KUNSTMENU

Leerlingen beleven professionele kunst in al haar facetten

274 SCHOLEN | 69% UIT HET WERKGEBIED
AANTAL LEERLINGEN: 55.455

CULTUURPROGRAMMA

Leerlingen ontdekken hun lokale culturele omgeving

241 SCHOLEN | 61% UIT HET WERKGEBIED
AANTAL LEERLINGEN: 45.564

CULTUUREDUCATIE MET KWALITEIT

Scholen ontwikkelen hun cultuureducatie beleid. Individueel programma.

68 SCHOLEN

CULTUURCOÖRDINATOR

Cultuurcoördinatoren behalen een certificaat. Kunstvakdocenten ontwikkelen hun visie op cultuureducatie

VO: 10 LERAREN ZIJN NU CULTUURCOÖRDINATOR
PO: 8 LEERKRACHTEN BEHAALDEN HET ICC CERTIFICAAT

DEELNEMERS EVENTS

PO | Inspiratie- en kennisdelingsbijeenkomsten: **291**
PO | Online en live cultuurnetwerken voor ICC'ers: **154**
VO | Inspiratie- en kennisdelingsbijeenkomsten: **124**

WAARDERING LEERKRACHTEN

Kunstmenu: **8,1**
Cultuurprogramma: **7,8**

HIGHLIGHTS

- Ons CMK-programma ging van 62 naar **68 scholen** in 23-24.
- We organiseerden Cultuurworkshops in alle kunstdisciplines voor **ca 200 leerkrachten** uit de provincie.
- De grote CMK-bijeenkomst 'Vuur voor Cultuur' werd bezocht door **70 ICC'ers**.

- Voor **culturele partners** organiseerden we **Proeflokalen**, met als thema's creatieve kracht, groepsdynamiek en reflecteren.
- Vanaf schooljaar 23-24 werken we met de **planningstool Planned Culture**.

“Wauw, we hebben vandaag allemaal nieuwe dingen geleerd!”

“Gaaf dat we met de blokjes een verhaal kunnen uitbeelden!”

“Juf, een ochtendje is veel te kort! Kunnen we volgende keer een hele dag gaan? Het is zo interessant!”

“Speciaal dat er een echte schrijfster langs kwam in de klas.”

1. Kwantitatieve indicatoren

Kwantitatieve indicatoren beleidsplan 21-24: Cultuureducatie in de volle breedte					
	beoogd	20/21	21/22	22/23	23/24
Kunstmenu					
Bereik	75%	66%	69%	69%	69%
Ontwikkeling nieuw project	2	1	2	2	0
Respons waarderingsformulieren	30%	nvt*	46%	53%	60%
Waarderingscijfer	8	nvt*	8,13	8,1	8,1
Cultuurprogramma					
Bereik	56%	54%	53%	56%	61%
Ontwikkeling nieuw project	2	3	3	3	0
Projecten met erfgoed component	30%	24%	49%	43%	43%
Respons waarderingsformulieren	30%	nvt*	38%	45%	60%
Waarderingscijfer	8	nvt*	7,85	7,9	7,8
Totaal bereik Kunstmenu en Cultuurprogramma		68%	71%	71%	73%
Cultuureducatie met Kwaliteit					
Bereik (cumulatief sinds 2013)	60%	57%	69%	70%	71%
Aantal nieuwe scholen <u>totaal</u> 21-24	30	nvt	59	64	68
Totaal bereik Kunstmenu, Cultuurprogramma, CMK					89%
Advies & Expertise					
deelnemers inspiratiebijeenkomsten, workshops	60	49	213	214	291
Deelnemers inspiratiebijeenkomsten VO					124
Deelnemers netwerkbijeenkomsten	50	6	54	272	154
Bereik beleidsmedewerkers	15	nvt	23	17	9
Cultuur Coördinator training VO					10
Interne Cultuur Coördinator PO					8

Toelichting:

In 2023-2024 droegen 15 gemeenten bij aan het Cultuurprogramma; 14 gemeenten aan het Kunstmenu en 9 gemeenten aan Cultuureducatie met Kwaliteit.

Het bereik van Kunstmenu onder de scholen is nagenoeg constant. In enkele gemeenten ging een school meedoen die eerder niet meedeed. Ook zijn er enkele scholen gefuseerd. Het Cultuurprogramma groeide vooral doordat in Vijfheerenlanden veel scholen mee gingen doen aan Cultuurzoekers, de lokale variant van het Cultuurprogramma. Ook in Wijk bij Duurstede haakten meer scholen aan.

2. Activiteiten

Kunst Centraal werkte ook dit schooljaar weer aan het draagvlak voor cultuureducatie. We richten ons met advies, inspiratie en trainingen op schoolteams, culturele partners en beleidsadviseurs bij gemeenten.

Om zo goed mogelijk aan te sluiten op wensen en behoeften vanuit het veld organiseerden we ook in 2023-2024 (digitale) bijeenkomsten met cultuurcoördinatoren van de scholen. Hier is ruimte voor toelichting op programma's en uitwisselen van praktijkervaring en wensen. Voor de samenstelling van de programmering is een klankbordgroep van leerkrachten betrokken.

Programmaontwikkeling en projecten Kunstmenu en Cultuurprogramma

Zoals in het bestuursverslag staat is in 2024 de beslissing gemaakt om tijdelijk geen nieuw projecten te ontwikkelen en ook daarna minder zelf te gaan ontwikkelen. Kunst Centraal gaat daarmee de komende jaren meer uit van het bestaande aanbod en gaat meer werken als een verbinder, bruggenbouwer met expertise, dan als een organisatie die alles zelf maakt. In schooljaar 2023-2024 speelde deze nieuwe koers echter nog niet en heeft Kunst Centraal de volgende projecten ontwikkelt als aanvulling op het bestaande landelijke aanbod:

[Modelab](#), een Kunstmenuproject voor groep 7-8. In dit project krijgen leerlingen een kijkje in de keuken bij modeontwerpers Tim Becx en Francis Ames. Zij nemen hen mee in hun ontwerpproces: van allereerste idee tot eindproduct. Ongewone materialen vormen daarbij hun inspiratiebron. Tijdens de MODELab challenge op school maken de leerlingen onder leiding van een van de ontwerpers zelf een modestuk.

[Paradie](#), een beeldende kunstproject voor groep 3-4 in het Kunstmenu. Paradie is een interactief kunstwerk, gemaakt door Edson Bruno Filho. Het staat gedurende drie weken in de klas. Leerlingen maken het kunstwerk af door een geluksveer voor het beeld te maken. Het lesmateriaal bestaat uit verschillende korte opdrachten en een voorleesverhaal. Zo kunnen de kinderen zich verplaatsen in Paradie, een gekooide paradijsvogel die heel graag vrij wil zijn, maar door een mankementje niet durft te vliegen.

[Draag het voor](#), een Kunstmenuproject voor groep 5-6. De leerlingen maken kennis met voordrachtskunst en stellen zelf een gedicht samen op basis van een gedicht van een schrijver. Dit gaan ze voordragen, op allerlei manieren. Hard, zacht, snel, langzaam, met heel veel emotie of juist heel droog. Met behulp van filmpjes en een voordrachtskunstenaar in de klas leren ze hun voordracht uniek en aansprekend te maken.

[Jasje jurkje](#), een project voor groep 3-4 in het cultuurprogramma. Leerlingen leren wat je allemaal met kleding en verkleed kunt doen, zijn en worden. De kinderen krijgen filmpjes van Yara het Jurkje en Kamiel het Jasje te zien en worden zich bewust van rollenpatronen en stereotypes. De theaterdocent neemt een kist met kleding en accessoires mee. Kinderen transformeren met behulp van kledingstukken in personages. Door middel van uitdagende en prikkelende opdrachten worden kinderen uitgedaagd gebaande paden te doorbreken.

[AI](#), een Cultuurprogramma-project voor groep 7-8. In dit project reflecteren leerlingen op de rol van technologie (AI) in ons dagelijkse leven. Door een liedtekst te schrijven met een tekst-AI, ervaren en bevragen leerlingen de onderwerpen creativiteit, makerschap en eigenaarschap. Ze ontwikkelen een begrippenkader om over kunstmatige intelligentie te denken en te praten.

Advies en expertise

In 2023-2024 organiseerden we inspiratiebijeenkomsten, netwerkbijeenkomsten, workshops en opleidingen. De meeste bijeenkomsten werden gefinancierd vanuit CMK.

Netwerkbijeenkomsten

We starten het schooljaar voor cultuurcoördinatoren met een online Cultuurnetwerk per gemeente, zodat ze alle informatie kregen die ze nodig hadden om Kunstmenu en Cultuurprogramma op hun school te coördineren. In voorjaar 2024 werd het netwerk vervolgd met een live bijeenkomst per regio. Voor ICC'ers in het Speciaal Onderwijs en Voortgezet Speciaal Onderwijs organiseerden we Creatieve kracht in het S(B)O om kennis te delen en goede voorbeelden uit te wisselen.

Inspiratiebijeenkomsten

Voor de scholen die meedoen met CMK en scholen met belangstelling om mee te gaan doen was er weer een mooie aflevering van Vuur voor cultuur, een middag vol kennis en inspiratie. Dit keer ging het over inclusieve cultuureducatie onder de titel 'Vier de verschillen'. Acteurs van Theater Totaal traden op naast Het Filaal theatermakers den De Dansers. Voor de workshops tekenden de Filmhub en verschillende kunstvakdocenten.

Voor bestuurders en schoolleiders PO en VO was er 'Anders doen' over de bijdrage van cultuureducatie aan gelijke kansen. Sprekers waren onderwijssocioloog Iliass el Hadioui en Hans Spekman van het Jeugeducatiefonds. In de deelsessies werd uiting gegeven aan het thema door middel van hiphop dans, mediakunst en erfgoededucatie met medewerking van UC Crew, Catharijneconvent en Landschap Erfgoed Utrecht.

Beleidsmedewerkers uit 9 gemeenten bezochten met ons de voorstelling 'Nachtreis' door Sahand Sahebdivani. In het nagesprek wisselden zij uit hoe zij cultuureducatiebeleid in hun gemeente vormgeven.

Met beleidsambtenaren van 17 gemeenten voerde onze beleidsadviseur 1 op 1 adviesgesprekken.

Deskundigheidsbevordering

Acht leerkrachten volgde de training Intern Cultuur Coördinator.

Vanuit CMK gaven vakdocenten workshops aan in totaal 200 leerkrachten.

Voor culturele partners organiseerden we twee Proeflokalen over het werken aan cultuureducatie in het basisonderwijs: Te gast in de klas, Samen zie je meer en Vervelende kinderen bestaan niet?!

Voor schoolbegeleiders en vakdocenten in CMK organiseerden wij intervisie waarin zij kennis en ervaring konden uitwisselen en samen nieuwe trainingen en workshops vormgaven.

Cultuureducatie met Kwaliteit

In CMK bereikten we einde schooljaar 69 (68 staat in het overzicht hierboven, het moeten er 69 zijn) individuele scholen in het provinciale programma. We hebben vol ingezet op het werken met Planned Culture, waar ook Kunstenhuis Idea samen met ons de scholen in de gemeenten De Bilt, Soest en Zeist van programma- en planningsinformatie kon voorzien.

We streven ernaar dat meer lokale instellingen de tool gaan gebruiken, zodat de samenwerking tussen scholen en culturele partners steeds soepeler verloopt.

Een team van ongeveer 20 schoolbegeleiders en vakdocenten werkte met de schoolteams op 68 scholen aan visie, deskundigheid en verankering van cultuureducatie. In Kunstkracht werkten Het Filiaal theatermakers, de Dansers, Holland Opera en Circus Tadaa samen met ruim 40 scholen om leerlingen en leerkrachten de ervaring van het 'maken' mee te geven. In De Ontdekking ontdekten acht scholen hoe je cultuureducatie kunt verbinden met andere leergebieden door middel van een thema.

217 scholen in de negen gemeenten kregen een verdiepend programma aangeboden waar gewerkt werd aan beeldende kunst, dans, theater, muziek, erfgoed, nieuwe media en film.

De Filmhub en Landschap Erfgoed Utrecht zijn de belangrijke partners op deze terreinen.

De gehele CMK verantwoording is te lezen in de eerder bijgevoegde inhoudelijke verantwoording die ook aan het Fonds Cultuurparticipatie is gestuurd.

Voortgezet Onderwijs

Ook in schooljaar 23-24 ontving Kunst Centraal een project subsidie om cultuureducatie in het voortgezet onderwijs te versterken. Een schooljaar waarin we opnieuw met verschillende activiteiten voor zowel leerlingen als docenten verder invulling hebben gegeven aan onze rol in de versterking van cultuuronderwijs binnen het voortgezet onderwijs.

In samenwerking met NEOS en Cultuur & School Utrecht organiseerden we een informatieve online bijeenkomst met CJP, waarin scholen uitleg kregen over inhoudelijke en financiële mogelijkheden van de CJP-regeling. De samenwerking met NEOS is hiermee versterkt. Ook werd de gecertificeerde opleiding tot Cultuurcoördinator VO (CCVO) aangeboden. De CCVO-training voor cultuurcoördinatoren in het voortgezet onderwijs werd georganiseerd in samenwerking met Mocca (Noord-Holland) en Fleck (Flevoland), waarmee we ook buiten de provincie Utrecht verbindingen versterken. Ook de training Draagvlak Vergroten voor cultuurcoördinatoren vond in schooljaar 2023-2024 plaats. Daarnaast vond de thematische bijeenkomst Kunst in tijden van Polarisatie plaats, met inspirerende deelsessies over de rol van kunst bij maatschappelijke vraagstukken in de klas. Tot slot zijn er in het najaar Cultuurkoers-trajecten uitgevoerd, waarbij scholen werden begeleid in het duurzaam verankeren van cultuureducatie in hun beleid. Een voor Kunst Centraal en de partners belangrijk project dat vanaf 2025 voortgezet wordt onder de naam Route Cultuureducatie en wat een middel is om de samenwerking met VO en PO scholen te versterken en cultuureducatie te verankeren op deze scholen.

Marketing en communicatie

Zichtbaarheid van Kunst Centraal als partner van de provincie Utrecht op het gebied van kunst- en cultuureducatie en het uitdragen van de waarde en impact van cultuureducatie zijn belangrijke speerpunten voor Kunst Centraal. We zijn trots op wat we doen en bereiken en de resultaten die we boeken.

Met verschillende communicatiemiddelen, zoals onze website, social media, nieuwsbrieven en diverse offline communicatiemiddelen zoals folders en flyers, brengen wij onze doelgroepen en stakeholders, van leerkrachten en cultuurcoördinatoren in het primair onderwijs en docenten uit het voortgezet onderwijs tot beleidsmakers en culturele instellingen, op de hoogte van onze programma's en diensten, en van relevante ontwikkelingen op het gebied van cultuureducatie. Een greep uit onze activiteiten:

Jaarlijks presenteren we in iedere gemeente aan de wethouder en de beleidsambtenaar een project uit het Kunstmenu of Cultuurprogramma (primair onderwijs). Zo ook in 2023-2024. Het meemaken en ervaren van een activiteit, samen met de leerlingen, leverde waardering en bewustwording op voor het belang van cultuuronderwijs. Tijdens dit soort momenten zoeken we ook actief de lokale pers op, die onze persberichten vaak gebruiken voor een artikel in de (online) krant. We merken dat deze lokale berichten vaak opgepikt worden en verschijnen in lokale (online) nieuwsbladen.

Naast het veelzijdige kunst- en cultuuraanbod voor leerlingen adviseren en ondersteunen we scholen en gemeenten in het borgen van cultuureducatie. We organiseren daarvoor trainingen en inspiratiebijeenkomsten. Voor het werven van deelnemers zetten we vooral onze nieuwsbrieven, social media en direct mailings in. Om deelnemers te bereiken, maakten we actief gebruik van onze nieuwsbrieven, sociale media en gerichte mailings. Daarnaast schreven we regelmatig artikelen om de bijeenkomsten en de opgedane inzichten te delen en te verspreiden.

We blijven werken aan de doorontwikkeling van onze website. Dit is dé plek waar scholen hun Kunst Centraal-projecten en bijbehorende lesmaterialen kunnen vinden. In 2024 zijn grote stappen gezet op het gebied van de vindbaarheid en toegankelijkheid van onze programma's voor scholen. Daarnaast zijn we in 2024 overgestapt op een ander analytics systeem waardoor de webbezoeken dit jaar niet volledig te herleiden zijn. Vandaar dat deze aantallen nu grotendeels gelijk zijn gebleven aan 2023. Vanaf 2025 is dit weer opgelost. We hebben in 2024 gekozen om niet meer met Facebook en Twitter (x) te werken. Het blijkt dat we hier weinig respons krijgen en we vinden onze doelgroepen met name op instagram en LinkedIn. Vandaar dat we hebben gekozen om daarop te focussen.

We hebben in 2024 nog 2 edities van Prikkel in samenwerking met Plein C uitgebracht. Vanaf 2025 gaan we onderzoeken of hier een alternatief voor ingezet wordt.

KUNST CENTRAAL

	September 2021	Januari 2022	Juli 2022	Juli 2023	Eind 2024
Nieuwsbrieven verzendlst					
Leerkrachten	441	528	838	816	825
Directeuren	391	406	429	437	407
Culturele partners	474	509	560	617	686
Beleidsmedewerkers	31	31	38	45	70
Voortgezet onderwijs	274	328	333	337	414
Website					
Websitebezoeken per jaar			4.592	79.464	79.400
Gemiddeld aantal unieke bezoekers p/maand			1.503	4.048	4000
Sociale media volgers					
Facebook	1120	1137	1206	1278	-
LinkedIn	2145	2229	2402	2842	3456
Twitter	935	936	934	893	-
Instagram	761	801	927	1112	1450
Prikkels					
Thema	De Wijde Wereld	Energie!	1.001 Verhalen	Van taal naar verhaal	Jubileumeditie + vrij spel
Oplage provincie Utrecht	1.500	1500	1500	1500	1500 per editie